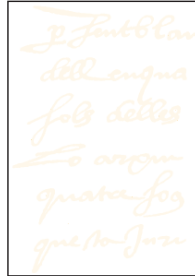

ARXIUS

BUTLLETÍ DEL

NÚMERO 18

SERVEI D'ARXIUS

ESTIU 1998

El fons documental Salamó és un dels fons patrimonials més interessants, tant des del punt de vista qualitatiu del seu contingut com des del quantitatiu, dels conservats a l'Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà. Es tracta de la documenta-

ció d'una important família d'hisendats bisbalenca la casa pairal de la qual ha estat recentment adquirida pel Consell Comarcal del Baix Empordà amb la finalitat de convertir-la en la seva nova seu. L'adquisició de la finca ha comportat la recuperació de l'arxiu d'aquesta antiga família, el qual es trobava abandonat en una de les grans sales del primer pis d'aquesta casa.

La intenció de donar a conèixer des d'aquestes pàgines el fons patrimonial Salamó, respon al fet de presentar-lo com un exemple d'aquells fons patrimonials en els quals el tractament arxivístic consisteix, simplement, en la seva reconstrucció a partir de la classificació que el fons antigament ja posseïa. És a dir, no ha calgut l'elaboració prèvia de cap quadre de classificació sinó simplement redescobrir l'antiga, que el fons ja tenia, malgrat el desgavell en què es trobava en el moment en què ens en vam fer càrrec.

La cronologia del fons va de 1500 a 1958, encara que el gruix principal de la documentació correspon als segles XVIII i, sobretot, al XIX. Ha estat instal·lat en un total de 54 unitats d'instal·lació (capses d'arxiu i lligalls) que ocupen 6 metres lineals de prestatgeria. A més del fons documental, es recuperà una part de l'antiga biblioteca de la casa, instal·lada en altres 26 capsas d'arxiu. Tot i el volum que representa, val a dir d'entrada que no es tracta d'un fons dencer, sinó només d'una part, encara que important i significativa. El fons va ingressar a l'arxiu comarcal el mes de setembre de 1994, cedit en dipòsit per part del Consell Comarcal del Baix Empordà. Anteriorment, però, l'Arxiu ja havia adquirit a un antiquari local 28 fotografies de diferents personatges d'aquesta família que en un mo-

QÜESTIONS DE TREBALL

EL FONS PATRIMONIAL SALAMÓ Un exemple de reconstrucció arxivística

ment donat s'havien segregat de la resta del fons per causes que desconeixem.

La família Salamó

Els Salamó, originaris de Calonge (Baix Empordà), s'establiren a la rodalia de la

Bisbal d'Empordà a començaments del segle XVII. El primer Salamó documentat és un pescador, de nom Nicolau, que comprà el mas Gastó, del terme de l'esmentada vila. Com a pagesos, amb el seu treball i casaments avantajosos, aviat reuniren un important patrimoni i no van trigar gaire a figurar entre els membres del Braç major.

A mitjan segle XVII deixen l'ofici de pagès i el mas com a residència per a instal·lar-se al nucli urbà de la Bisbal, concretament al raval, en un edifici ja existent però que anirien modificant amb els anys fins a convertir-lo en la casa Salamó que avui coneixem, a l'actual carrer dels Tarongers. Aleshores, Jeroni Salamó apareix ja com a negociant i botiguer de la Bisbal.

Els negocis comercials, juntament amb les rendes de la terra, van fer prosperar la família: Miquel de Salamó, doctorat en medicina, es casa amb una rica pubilla bisbalenca de la família Pellisser i poc després obté el títol de cavaller donzell. Aquest Miquel de Salamó, en plena Guerra de Successió (1705-1714), exerceix la seva carrera però alhora també intervé en negocis comercials com els de compravenda de blat i altres productes a Barcelona. El seu fill Josep és un dels capitans que participa en la defensa de Barcelona, assetjada per les tropes de Felip V.

Altres presonatges de la família, com Benet Pau de Salamó, capità del Regiment d'Amèrica, o el seu fill Josep, que fou batlle de la Bisbal, es distingiren durant el període de domini napoleònic per la seva col·laboració i adhesió al nou règim instaurat. Aquesta actitud portà a l'esmentat Josep de Salamó a un llarg captiveri a Tarragona després de ser empresonat per les tropes del general O'Donnell en entrar a la Bisbal. D'aquest Salamó afrancesat, el fons

SUMARI

QÜESTIONS DE TREBALL

Els fons patrimonial Salamó

CRÒNICA

AGENDA

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons documental de la Federació
Catalana de Futbol

en conserva una interessant correspondència.

Al llarg del segle XIX, els Salamó van ser uns dels grans terratinents de la Bisbal i una de les famílies nobles locals més reconegudes. Les seves propietats agràries es concentraven en un conjunt de masos situats en la zona d'influència de la Bisbal i també en les productives hortes que posseïen a la vila. El seu arxiu reflecteix el grau d'organització i la minuciositat amb què es portava la gestió de l'important patrimoni familiar reunit al llarg dels anys.

El tractament arxivístic del fons

El que trobarem era un munt de papers que s'havia anat formant en abocar els documents després de treure'ls intencionadament de les carpetes o lligalls que els contenien. Entremig també hi havia els cartons dels antics lligalls o bé les etiquetes en pergami que, amb els títols corresponents, els identificaven. La recuperació d'aquestes etiquetes que especificaven el contingut de cada lligall, ens donava una primera aproximació al contingut del fons. Alhora, però, mentre recollíem la documentació aviat vam advertir que gairebé la totalitat dels documents portaven una signatura formada per tres lletres (T, P i N) amb un número aparellat a cadascuna. No va costar gaire d'adonar-se que les lletres identificaven els antics *toms* (o lligalls) de l'arxiu, els *plecs* (les carpetes de paper contingudes dins els toms) i finalment els *números* corresponents als documents continguts en cada plec. Era evident que aquell gran desgavell de papers al qual ens anàvem a enfrontar havia constituït el seu dia un fons classificat i ordenat, però, a més a més, aquella cura que havien tingut els seus responsables ens donava ara la clau per tal de poder-lo reconstruir i alhora adonar-nos dels documents perduts o extravïats. D'aquesta manera, el tractament arxivístic, pel que fa a la classificació i ordenació del fons, ens venia ja dictat.

Moltes de les agrupacions documentals constitutives dels antics *toms* (o lligalls) que vam anar refent responien a la documentació específica d'unitats concretes del patrimoni. Així per exemple: el *tom* número 2 feia referència exclusivament al mas Salamó; els *toms* número 5 i 14, al mas Rigau de Castell

d'Empordà; el *tom* núm. 8 al mas Maruny de la Bisbal; el número 9, al Mas Llapart de la Tallada, o bé els números 10, 11, 12 i 13, referents al mas Foraster de Fonolleres. Dins cadascun d'aquests *toms*, la documentació s'agrupava temàticament, formant els corresponents *plecs* o carpetes. Vegem-ne alguns exemples:

Tom 5. Mas Rigau de Castell d'Empordà

- Plec 1. Títols del mas Rigau
- Plec 2. Camp de les Riberes i la Closa del mas Rigau. 1757-1784
- Plec 3. Camp del molí del mas Rigau. 1755-1784
- Plec 4. Compra del camp Carreter de Castell d'Empordà. 1844-1851
- Plec 5. Adquisició de part del camp Carreter mitjançant concòrdia amb Salvador Soler de Casavells. 1645-1755
- Plec 6. Capbrevacions del mas Rigau. 1645-1755
- Plec 7. Escriitures i notes fahents per lo mas Rigau. 1547-1676 (...)

Tom 12. Mas Foraster

- Plec 1. [no conservat]
- Plec 2. Escriitures referents a la venda del mas Foraster feta a la Comunitat de Preveres de la Bisbal. 1754-1761
- Plec 3. Redempcions de censos del mas Foraster. 1886

Dins cadascun dels plecs es trobaven els documents corresponents, col·locats segons l'ordre que ens dictava la seva signatura, i que a més a més s'enunciava en forma de llista, en la portada del plec. Per exemple, al plec 1 del tom 5:

Plec 1. Títols del mas Rigau

1. Venda feta per Bernat Manselló a Baldiri Reixach d'un camp de 12 vessanes en el lloc dit Fàbrega o Arrebassada, pel preu de 95 lliures. En poder de Pere Massot, la Bisbal, 24 octubre de 1547
2. Títol a precari i nou establiment dels mas Rigau fet per l'abat del monestir de St. Feliu de Guíxols a favor de Maria Rigau. En poder de Germà Sentinyà, notari de Corçà, 4 maig 1645 [...fins a 11 documents que completen aquest plec]

A part dels lligalls o toms, com els esmentats, que agrupaven la documentació específica d'una unitat concreta del patrimoni, altres lligalls feien referència a uns interessos més globals, com per exemple la comptabilitat general del patrimoni, al qual respondria el *tom* 25. *Comptes d'Anton de Salamó* o bé el *tom* 15. *Adquisició y empleo de capitales per mon sr. pare y altres persones*. Documents tan propis d'aquesta mena de fons, com són els capítols matrimonials i els testaments, constituïen els *toms* 18 i 19 respectivament. Tampoc no hi faltava la documentació dels plets

que sol generar un patrimoni: *toms* 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47 i 48; o bé la documentació que recull les relacions amb l'administració local: *tom* 36. *Referències amb la municipalitat*. Altres dels toms recollien documentació també freqüent en aquests fons com la referent a l'endeutament (censals), recollida al *tom* 17, així com la referent a causes pies, *tom* 21, o a beneficis eclesiàstics *toms* 22, 23 i 24.

Tota aquesta documentació referent al patrimoni comprèn un total de 68 toms, 50 dels quals serien els que hem reconstruït i els 18 restants estan constituïts per documentació mancada de signatura originària, però constitutiva de sèries documentals clares, que hem anat agregant a imitació dels toms existents.

A part d'aquesta documentació patrimonial, constitutiva del que un dia fou l'arxiu com a eina de gestió i control d'un patrimoni, vam recollir també altra documentació l'origen de la qual, en principi, responia a altres funcions o finalitats que les estrictament patrimonials. Es tractava de documentació de caràcter personal i/o familiar (quaderns escolars, els títols, els diplomes i distincions, les fotografies familiars, notícies de viatges, documents referents a la vida social etc.). Aquest conjunt de documentació que avui també integra el fons, amb el complement dels materials propis de la biblioteca (llibres, opuscles, impresos, publicacions periòdiques o partitures musicals), ens resulta interessantíssim per a aprofundir en el coneixement de la família, i també del grup social que els Salamó representaven a la Bisbal del segle XIX.

Tenint en compte tot el que hem apuntat fins aquí, el fons actualment s'estructura en dues seccions. La primera la constitueix la documentació que forma el nucli originari de l'arxiu, la documentació estrictament relacionada amb el patrimoni i que es correspon als toms o lligalls que hem anat refent; la segona la constitueix aquella documentació més de tipus personal i/o familiar, agrupada en nou subseccions. Finalment, a tall d'annex, hi ha els materials propis de la biblioteca, agrupats en diverses seccions segons la seva naturalesa.

A. PATRIMONI (documentació corresponent als antics toms 1-68 del fons)

B. DOCUMENTACIÓ D'INTERÈS PERSONAL/FAMILIAR

- B.1. Títols, discursos, necrològiques
- B.2. Notícies curioses d'alguns individus de la família Salamó i Marimon
- B.3. Notícies de viatges
- B.4. Recull de receptes (medicinals, culinàries i d'altres)
- B.5. Vida social
- B.6. Servei militar
- B.7. Qualificacions i despeses escolars
- B.8. Materials escolars (apunts, lli-

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

Edita	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Redacció	Servei d'Arxius, carrer Portaferrissa, 1, 08002 Barcelona
Coordinació	R. Planes i Albet, A. Magrinyà i Rull
Tipografia	Fotocomposició Merit, SCCL
Impressió	A. G. Rodergas, Súria
Tiratge	2.500 exemplars
Dipòsit legal	B-17.466-93
ISSN	1133-3774

bretes d'exercicis, programes, etc.)

B.9. Fotografies familiars

BIBLIOTECA

0. Catàlegs de la biblioteca
1. Llibres
2. Fullets i opuscles
3. Impresos
4. Partitures musicals
5. Publicacions periòdiques

Pel que fa a la biblioteca hem de dir

que els llibres conservats, dissortadament, poc tenen a veure amb els esmentats als antics catàlegs que es conserven. La majoria de les obres més interessants, dels segles XVIII i XIX, s'hi troben a faltar. En canvi, sí que són destacables els llibres, fullets o impresos dels segles XIX-XX referents a qüestions agràries, tant des del punt de vista legislatiu, com d'innovacions tècniques, produïdes o maquinària.

Si haguéssim de destacar alguna sin-

gularitat del fons Salamó, seria la de les completes i detallades sèries de comptabilitat, per a la segona meitat del segle XIX i principi del XX, una magnífica font per als estudis d'història agrària.

En definitiva, es tracta d'un fons patrimonial molt interessant, que se suma al conjunt d'aquest tipus de fons privat que dia a dia es van recuperant i que ofereixen unes grans possibilitats a la recerca històrica.

Santi Soler i Simon

CRÒNICA

Resolució de 10 de juny de 1998, per la qual s'incoa expedient de declaració de bé cultural d'interès nacional a favor del Llibre de Privilegis de Cervera (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 2668, del 26 de juny de 1998).

Resolució de 20 de maig de 1998, per la qual es dona publicitat a l'Acord de 12 de maig de 1998, del Govern de la Generalitat, d'acceptació de les diverses donacions de fons documentals i documents fetes per E. Riu i Barrera, V. de P. González i Castells i I. M. Zaera Maurel (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 2668, del 26 de juny de 1998).

El 27 de maig de 1998 el director general del Patrimoni Cultural, l'alcalde de Berga, el gerent de l'Institut del Sòl, i el gerent del Consell Comarcal del Berguedà signaren el conveni per a les obres d'ordenació exterior i reconstrucció del pavelló de Suècia a Berga, previstes per al proper any 1999, el qual serà la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Berga.

Inauguració dels arxius comarcals del Garraf i del Maresme

El dies 9 i 20 de desembre de 1997, respectivament, el Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya va inaugurar els arxius comarcals del Garraf i del Maresme. Ambdós tenen com a seu edificis històricament significatius que han estat rehabilitats.

L'Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú té la seva seu a l'antic castell de la Geltrú (segles XII-XV). Cal destacar que s'ha recuperat l'arc de mig punt de la porta principal d'accés al pati. La inversió total ha estat, aproximadament, de setanta milions de pessetes i l'autor del projecte ha estat l'arquitecte Joan Rodon. La superfície és de 900 m², repartits en tres plantes. Té quatre dipòsits dotats d'armaris mòbils compactats amb una capacitat de 2.000 metres lineals de documentació. La sala de consulta té dotze punts de treball, amb biblioteca auxiliar i un espai per a exposicions i conferències. El director és el senyor Rafel Mestres i Boquera, i l'adreça: Castell de la Geltrú, Plaça Font i Gumà, s/n, 08800 Vilanova i la Geltrú (Garraf), telèfon i fax: 93 893 00 13.

Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú

L'Arxiu Històric Comarcal de Mataró és situat a Can Palauet, un immoble dels segles XV-XIX, adquirit per l'Ajuntament de Mataró l'any 1983, que pertanyia a la família Palau. L'arxiu comparteix l'edifici amb una sala d'exposicions municipal. La superfície és de 1.015 m² i disposa dels següents equipaments: una àmplia sala de consulta en la zona noble de l'edifici amb 24 punts de treball, amb una biblioteca auxiliar a l'abast dels investigadors, sala de conferències i reunions, sales de tractament de documentació i sala de recepció i desinsectació, i sala climatitzada per a suports fotogràfics. Els dipòsits tenen una capacitat de 4.000 metres lineals, així com mobles per a la instal·lació de documents en formats especials. L'aportació econòmica del Departament de Cultura ha estat de cent milions de pessetes. El projecte ha estat elaborat pels arquitectes Isidre Melsosa i Montserrat Torres. La directora és la senyora Rosa Almuzara i Roca, l'adreça: Can Palauet, carrer d'en Palau, 32, 08301 Mataró (Maresme), telèfon i fax: 93 758 24 59.

Arxiu Històric Comarcal de Mataró

AGENDA

Anoia: exposició *65 impactes. La fotografia a Igualada (1875-1940)*, del 20 d'agost al 13 de setembre a la sala d'exposicions municipal d'Igualada. Organitzada per l'Ajuntament d'Igualada amb la col·laboració de l'Arxiu Històric Comarcal d'Igualada. Per a més informació: AHC d'Igualada, telèfon: 93 804 44 56.

Baix Empordà: curs *Arxius i Recerca (II). Els arxius municipals*, per R. Alberch i J. Matas, els dies 31 d'octubre i 7 i 14 de novembre de 1998. Organitzat per l'Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà. Per a més informació: AHC de la Bisbal d'Empordà, tel. 972 64 18 01.

Garrotxa: *Beques Ciutat d'Olot. Beca de Ciències Socials i Humanes 1998*. Convocada per l'Ajuntament d'Olot, l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot i el Museu Comarcal de la Garrotxa. Termini de presentació de la documentació: 30 de setembre de 1998. *Curs sobre cases senyoriales d'Olot*, els dies 19 i 26 de setembre i 3 i 10 d'octubre de 1998. Organitzat per l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot i el Museu Comarcal de la Garrotxa. Per a més informació AHC d'Olot, tel. 972 27 91 31.

Gironès: *Imatge i Recerca. 5es. Jornades Antoni Varés*, del 17-20 de novembre de 1998 a Girona. Organitzades per l'Ajuntament de Girona i l'Associació d'Arxivers de Catalunya.

Noguera: *Càtedra d'Estudis Medievals Comtat d'Urgell. III Curs d'Estiu. Creences i ètnies en una societat plural*, els dies 13, 14 i 15 de juliol de 1998 a Balaguer. Organitzat pel Consell Comarcal de la Noguera. Coordinació: Arxiu Històric Comarcal de Balaguer i Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga. Informació i inscripcions: AHC de Balaguer, tel. 973 44 52 00, fax 973 44 86 21.

Pallars Sobirà: exposició de fotografia d'Anna Opalic *Tardor a Farrera*, els dies 6-26 de juliol de 1998 a Sort. Organitzada pel Centre d'Art i Natura de Farrera i l'Arxiu Històric Comarcal de Sort; exposició *El Pallars Sobirà, imatges d'un segle. Col·lecció fotogràfica de Josep Maria Vidal*, de l'1 al 16 d'agost de 1998 a Sort. Organitzada per l'Ajuntament de Sort, el Consell Comarcal del Pallars Sobirà i l'arxiu comarcal; exposi-

ció *Homenatge a l'etnògraf pallarès Joan Lluís*, del 24 d'agost al 9 de setembre de 1998 a Sort. Organitzada per l'Eco-Museu de les Valls d'Àneu i l'arxiu comarcal; exposició *Com feien la lletra*, els dies 21 de setembre - 11 d'octubre de 1998 a Sort. Organitzada pel Servei d'Arxius. Per a més informació: AHC de Sort, tel. 973 62 14 09.

Segarra: *IV Fòrum d'Arqueologia i Història de Guissona. La transformació de la frontera al segle XI. Reflexions des de Guissona arran del IX centenari de la consagració de l'Església de Santa Maria*, els dies 4 i 5 de setembre a Guissona. Organitzat per l'Associació Cultural Amics de Iesso-Guisona. Per a més informació: AHC de Cervera: 973 53 17 18.

Tarragonès: *Curs sobre fons documentals per a l'estudi de la història de l'En-*

senyament, els dies 13, 14, 20 i 21 de novembre de 1998, a la seu de l'Arxiu Històric de Tarragona. Organitzat per l'Arxiu Històric de Tarragona amb la col.laboració de la Universitat Rovira i Virgili; *2n. Premi d'Investigació Tarragonès per al foment dels treballs de recerca a la comarca*, organitzat pel Consell Comarcal del Tarragonès. Termini de presentació de treballs: 28 de maig de 1999. Per a més informació: AH de Tarragona, tel. 977 23 84 14.

Urgell: exposició *Miquel Martí Florensa fotògraf. Imatges del 1920 al 1945*, del 29 de maig al 28 de juny a la sala Marsà de Tàrraga. Organitzada conjuntament per l'Ajuntament, el Museu Comarcal i l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga. Per a més informació: AHC de Tàrraga, tel. 973 31 24 11.

neals; protocols notarial del districte de Mataró (1964-1972), 24,6 m lineals; fons de la Cambra Agrària de Mataró (1920-1950), 6,40 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: Casal Montblanquí, documentació econòmica (1992), 2 m lineals; llibre d'actes del Sindicat Agrícola de Rojals (1939); 5 fotografies i 43 postals de la comarca (1900-1984).

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: (novembre-desembre de 1997): protocols notarial d'Olot (1896), 5 volums, i de Besalú (1896), 1 volum. (Gener-febrer de 1998): fons de l'Associació de Músics Olot (1956-1965), 0,30 m lineals; fons patrimonial Trincheria (s. XVI-XIX), 1 m lineals i 99 pergamins; fons personal del pintor Ramon Barnadas (1927-1981), 0,24 m lineals; 20 fotografies de carrers d'Olot d'Anton Fortet (abans de 1926) i 4 fotografies de l'antiga façana de l'església del Tura de Josep Danés i Torras (abans de 1936). (Març-maig de 1998) col.leccions de pergamins de Joan Casulà (1250-1622), 24 unitats, i Joaquim Danés (1289-1623), 69 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: protocols notarial del districte (1897), 0,84 m lineals; documentació del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 1 de Santa Coloma de Farners (1967), 3 m.l.; documentació del Consell Esportiu de la Selva (1983-1990), 0,4 m lineals; documentació patrimonial Alibés-Xifra (1674-1966), 1 lligall.

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: fons de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, sèries de llicències d'obres (1994-1996), gestió tributària (1988-1994), padró municipal d'habitants (1970-1996), cens electoral (1985-1996), manipuladors d'aliments (1992-1996), recaptació (1988-1996) i manaments d'ingrés i pagament del Patronat Municipal de Cultura Can Ricart (1985-1995), 34,8 m lineals; protocols notarial del districte de Sant Feliu de Llobregat (1972), 56 volums; documentació dels Homes d'Acció Catòlica de les parròquies de l'arxiprestat del Baix Llobregat (1955-1969), 1 lligall; 273 fotografies de Sant Feliu de Llobregat (1881-1973) i 3 vídeos del Baix Llobregat (s.XX).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: Consell Comarcal del Solsonès i organismes annexos, documentació d'administració general (1988-1993), 6 m lineals; fons del Consorci per a la protecció de l'entorn del Solsonès (1984-1992), 0,2 m lineals; fons de l'Associació de Veïns de la ciutat de Solsona (12976-1978), 0, 1 m lineals; Agrupació de Geganters de Solsona : comissió d'homenatge al mestre geganter M. Casserras i Boix (1997-1998), 0,1 m lineals; col.lecció de l'Associació de Festes del Carnaval de Solsona (1971-1997), 8 m.l i 27 rotlles de pel.lícula de 8 mm. i su-

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIU

(març- maig de 1988)

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: fons de la Cambra Agrària de Belcaire d'Empordà (1939-1993), 1,6 m lineals; Consell Comarcal del Baix Empordà, sèrie d'expedients d'administració general (1988-1993), 9,25 m lineals; un llibre d'actes dels cinemes Ideal-Olimpia de la Bisbal (1928-1930); un llibre d'actes del Consell Regional de la Federació d'obrers de la indústria suro-tapera (1899-1900); un llibre d'actes (1899-1900) i dos llibres de comptabilitat (1899-1900) de la societat d'obrers La Proletaria Corchera; dos llibres de comptabilitat de l'empresa San Diego (1959-1963); programes de mà de l'Associació Regionalista l'Escut Emporità de la Bisbal (1913-1920), 22 unitats; dotze llibrets de la Festa Major de la Bisbal (1922-1935); 4 programes d'actes i festes de la Bisbal (1883, 1888 i 1897); un goigs de la Bisbal (principi s. xx); plànol d'una propietat de la família Janoher de la Bisbal (s. XIX) (27 x 32 cm., acolorit); una fotografia del grup de caramelles bisbalenc (any 50).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: fons dels jutjats Municipal i Comarcal de Figueres (1868/1967), 28 m lineals; del Jutat Comarcal de Castelló d'Empúries (1939/1953), 0,7 m lineals; del Jutat Comarcal de Pont de Molins (1945-1949), 0,5 m lineals; i del Jutat de Pau de Vilatenim (1854/1976), 0,3 m lineals; segon ingrés de documentació del fons del Moviment de Mestres de l'Alt Empordà (1979/1989), 2 m lineals; fons de l'Escola Pública de l'Espolla (1867-1966), 0,5 m lineals.

Arxiu Històric de Girona: sèrie d'expedients de personal docent de la Delega-

ció d'Ensenyament (1911-1979), 6 m lineals; sèrie d'expedients de vehicles de la Delegació d'Indústria (1977-1978), 36 m lineals; sèrie d'històries clíniques del Centre de prevenció i control de la tuberculosi de la Delegació de Sanitat i Seguretat Social de Girona (1939-1984), 42 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: 50 fotografies d'Igualada (1905-1980).

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: (novembre-desembre de 1997): fons de l'Ajuntament de Mataró (1454-1997), 792,5 m lineals; pergamins de l'Ajuntament de Mataró (s. XII-XVII), 180 unitats; fons del Consell Comarcal del Maresme (1990-1996), 22,6 m lineals; fons notarial del districte de Mataró (1715-1968), 216,6 m lineals; fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm.1 d'Arenys de Mar (1916-1996), 83,6 m lineals; fons de les cambres agràries de Cabrera de Mar (1939-1994), 0,7 m lineals, Mataró (1911-1994), 28 m lineals, Palafròls (1910-1992), 4,7 m lineals, Teià (1919-1993), 0,5 m lineals i Vilassar de Dalt (1954-1994), 3,30 m lineals; fons de l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena de Mataró (s. XVII-1940), 11 m lineals; fons de Film Ideal Club (1960-1980), 1,4 m lineals; fons de l'Aplec Sardanista de Mataró (1977-1991), 0,10 m lineals; fons de la Delegació Local de la F.E.T. i de les J.O.N.S. (s. XX), 0,5 m lineals; fons de la Mútua Mataronina d'assegurances contra incendis (finals s.XIX- 1970), 2,5 m lineals; fons Antoni Lladó (s. XIX-XX), 1 m lineal; fons de Santi Carreras (s. XX), 60.000 fotografies; patents de sanitat (s. XVIII- XIX), 137 unitats i bans (s. XVII-XX), 280 unitats. (Març-maig): documents del Consell Comarcal del Maresme (1989-1996), 21,5 m li-

per 8 mm.; un mecanoscrit (1996) de R. Ramonet; 9 fotografies (anys 80); 14 vídeos del Solsonès (1991-1998); 2 cintes de casset d'actes de de la comarca (1992-1994); 17 postals del Solsonès (anys 50 i 60) i una d'autògrafa d'A. Duran i Sanpere (1930); 28 cartells de la comarca (1997-1998).

Arxiu Històric Comarcal de Sort: fons del Consell Comarcal del Pallars Sobirà (1988-1995), 3,5 m lineals; fons municipal de Sort (1920-1994), 1 m lineals; documentació de la Mútua d'Assegurances contra incendis de Peramea (1892-1964), 0,12 m lineals; fons patrimonial de la casa Perramon de Peramea (s. XVI-XX), 0,24 m lineals.

Arxiu Històric de Tarragona: Comissió Territorial del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (1980-1987), 5 m lineals i 573 fotografies; Escola del Treball de Tarragona (1928-1979), 25 m lineals; Escola d'Aprenents de l'Electroquímica de Flix (1946-1978), 2 m lineals; Patronat Local de l'Escola del Treball de Tarragona (1928-1957), 1 m lineals; Patronat Provincial de Formació Professional de Tarragona (1952-1977), 1 m lineals; Secció de Formació Professional de la Universitat Laboral de Tarragona (1957-1985), 2 m lineals; Associació d'Alumnes i Exalumnes de l'Escola del Treball de Tarragona (1928-1972), 4 m lineals; cèdula emesa pel tribunal de la Inquisició a favor de Joan Miracle de la Pobla de Montornès del 2 de maig de 1598.

Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga: fons de la Cooperativa del Camp de Tàrraga (s. XX), 7 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: fons del Laboratori Municipal de Terrassa (1802-1927), 1 lligall; expedients de serveis de l'empresa municipalitzada

Funeraria Egarense SA de Terrassa (1965-1980), 21 m lineals; 120 protocols del districte notarial de Terrassa (1972); fons de l'empresa Casals y Freixa, Sres. de G. Vigo de Terrassa (1945-1972), 0,36 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Valls: fons de l'Ajuntament de la Riba (1846-1990), 25 m lineals; documentació de l'oficina comarcal del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (1962-1997), 18 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú: (novembre-desembre de 1997): fons de l'Ajuntament (1414-1995), 854 m lineals, del districte notarial (1560-1977), 150 m lineals, de la Cort del Batlle (1312-1836), 18 m lineals, de les empreses Fàbrica de la Rambla (1833-1931), 33 m lineals i Ametller (s. XIX), 3 m lineals de Vilanova i la Geltrú; fons del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer (1960-1990), 6 m lineals; col·lecció fotogràfica Jordi Mas (1955-1975), 368 fotografies. (Gener-febrer de 1998): documentació de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (1985-1995), 75 m lineals; fons de l'Ajuntament d'Olivella (1889-1995), 18 m lineals; col·lecció fotogràfica municipal de Vilanova i la Geltrú (1985-1995), 10.000 fotografies.

Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries: Nomenament de F. Margarit com a governador del comtat d'Empúries, signat per l'Infant d'Aragó Enric, comte d'Empúries, datat a Barcelona, 4 d'agost de 1486 (pergamí de cm 69 x 31, mancat de segell, adquirit a Madrid).

Arxiu Històric de Palafrugell: 86 fotografies de Palafrugell (finals s. XIX- anys 60); fons Joan Mas i Casamada, metge i alcalde de Palafrugell (s. XX); 102 partitures de l'Orquestra Primavera de Palafrugell (s. XX).

Movimiento (1950-1976) de Mollet de Peralada; del Jutjat Municipal i Comarcal de Figueres (1868/1967), Jutjat Comarcal de Castelló d'Empúries (1939/1953), Jutjat Comarcal de Pont de Molins (1945-1949), del Jutjat de Pau de Vilatenim (1854/1976) i del Moviment de Mestres de l'Alt Empordà (1979-1989); inventaris dels fons de les cambres agràries de Torroella de Fluvià (1947/1994) i Vilabertran (1946/1993).

Arxiu Històric de Girona: catàleg de deu sèries de Cultura del fons de la Diputació de Girona (1824-1971); catàleg de la sèrie d'expedients de personal docent del fons de la Delegació d'Ensenyament de Girona (1911-1976); inven-

tari de deu sèries del fons de Sanitat (1935-1989).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: inventari del fons de la Cort del Batlle d'Igualada (1450-1600), 20 m lineals; descripció de 50 fotografies d'Igualada (1905-1980).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: inventari del fons de l'Ajuntament de Pira (1583-1987); inventaris de la segona transferència del fons de l'Ajuntament de Conesa (1980-1992), de la segona i tercera transferència del fons de l'Ajuntament de Savallà del Comtat (1985-1992) i de la sisena transferència del fons del Casal Montblanquí (1992).

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: (gener-febrer de 1998) inventaris del fons de l'Associació de Música Olot (1956-1965) i del fons Oliveras (1453-1931); catàleg de pergamins del fons Oliveras (1186-1642). (Març-maig de 1998) catàlegs de les col·leccions de pergamins de Joan Casulà (1250-1622) i Joaquim Danés (1289-1623).

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: catàlegs dels protocols notarial del districte (1897) i del fons patrimonial Burcet-Puig (1301-1973); inventaris dels fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 1 de Santa Coloma de Farners (1967) i del Consell Esportiu de la Selva (1983-1990).

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: inventari de les sèries de llicències d'obres menors (1994-1996), dels manaments d'ingrés i pagament del Patronat Municipal de Cultura Can Ricart (1985-1995), de la sèrie de recaptació (1988-1996), de gestió tributària (1988-1994), de manipuladors d'aliments (1992-1996), del padró municipal d'habitants (1970-1996) i d'eleccions (1985-1996) dels fons de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: inventari del fons de l'Orfeó Nova Solsona (1960-1992) i de la col·lecció d'impresos de l'entitat (1920-1991).

Arxiu Històric Comarcal de Sort: inventari del fons personal d'Esteve Albert i Corp (1920-1995)

Arxiu Històric de Tarragona: inventaris dels fons de l'Escola del Treball de Tarragona (1928-1979) i de l'Escola d'Aprenents de l'Electroquímica de Flix (1946-1978).

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: (novembre 1997- febrer 1998) inventaris dels fons senyorials de Pere Fizes, castlà de Terrassa (1648-1680), d'altres castlans de Terrassa (1343-1732), i de la quadra de Vallparadís de Terrassa (1729-1829); inventaris dels fons patrimonials de Can Palet d'Ullastret (1212-1780), La Barata (1352-1785), Ca n'Anglada (1525-1854) i altres fons menors (1542-1945); inventari dels documents solts guardats com a col·leccions (1422-

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIS

(març-maig de 1998)

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: inventaris del fons del Grup Esportiu Bisbalenc (1976-1992); de les sèries de sumaris, diligències prèvies, diligències preparatòries, executòries i rotlles d'apel·lació del fons del Jutjat d'Instrucció núm.1 de la Bisbal d'Empordà (1954-1980); i del fons de la Cambra Agrària de Bellcaire d'Empordà (1939-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: inventaris dels fons de l'Ajuntament (1756/1967), del Jutjat de Pau (1876/1993), de l'Escola Pública (1880/1972) i de la Delegació Local del

1944); base de dades del capbreu de Pere Fizes, castlà de Terrassa (1622-1667).

Arxiu Històric Comarcal de Valls: inventaris dels fons de l'Ajuntament del Milà (1860-1980) i de Figuerola (1741-1980).

Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú: (novembre-desembre 1997 i gener-febrer 1998): inventaris dels fons

de l'Ajuntament (1414-1995), del districte notarial (1560-1977) i de la fàbrica de la Rambla (1833-1931) de Vilanova i la Geltrú; inventari de l'Ajuntament d'Olivella (1889-1995).

Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya: catàleg dels documents cubans, portorriquenys i filipins de la secció de manuscrits (1627-1898); índex alfabètic i cronològic de l'epistolari de Josep Maria Junoy (1911-1948).

aux archives contemporaines"]. Paris, 2on i 3r. trimestres de 1997. 290 pàg.

MASACHS i SURIOL, Josep Ma. "El papel de las redes y los sistemas de archivos: la experiencia en Cataluña". *Tabula. Revista de archivos de Castilla y León*. Núm. 3 (Salamanca, 1994 [1997]), pàg. 57-58.

MAYANS, Antoni. "Galeria d'investigadors: Juli Clavijo" [entrevista]. A: *El Plafo. Butlletí d'informació Cultural d'Olot*. Núm. 3 (Olot, desembre 1997), pàg. 3.

MAYANS, Antoni. "El fons de l'Associació de Música Olot (1956-1965)". A: *El Plafo. Butlletí d'informació Cultural d'Olot*. Núm. 7 (Olot, abril 1998), pàg. 2.

Miquel Martí Florensa, *fotògraf. Imatges del 1920 al 1945*. Tàrrrega: Ajuntament, Museu Comarcal, Arxiu Històric Comarcal, 1998. 47 pàg.

BIBLIOGRAFIA

Actes de la vint-i-huitèima Conferència Internacional de la Table Ronde des Archives. XXVIII Haarlem 1991=Proceedings of the Twenty-Eighth International Conference of the Round Table on Archives. XXVIII Haarlem 1991. Le financement des Archives = Financing Archival Services. Dordrecht: International Council on Archives - Conseil International des Archives, 1998. 57 + 51 pàg.

Actes des Vingt-neuvième et Trentième et Unième Conférences Internationales de la Table Ronde des Archives. XXIX México 1993. XXX Thessaloniki 1994. XXXI Washington 1995 = Proceedings of the Twenty-ninth, Thirtieth and Thirty First International Conference of the Round Table on Archives. XXIX México 1993. XXX Thessaloniki 1994. XXX Washington 1995. L'interdépendance des archives = Intardependende of Archives. Dordrecht: International Council on Archives - Conseil International des Archives, 1998. 265 + 275 pàg.

ARXIU municipal de Sant Bartomeu del Grau. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997 [fullet]

ARXIU municipal de Sant Boi del Lluçanès. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997 [fullet]

ARXIU municipal de Tagamanent. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997 [fullet]

BUTLLETÍ informatiu de l'Associació d'Arxiviers de Catalunya. Any 10. Núms. 44 i 45, Barcelona, gener-febrer i març-abril de 1998. 4 i 4 pàg.

CERDÀ DIAZ, Julio. *Los archivos municipales en la España contemporánea*. Gijón: Ediciones Trea SL, 1997 (Biblioteconomía y Administración Cultural; 13). 436 pàg.

COMPANYS i FARRERONS, Isabel. "Col·lecció de documents del monestir de Santes Creus conservats a l'Arxiu Històric de Tarragona (1380 - 2ª meitat del s. XVIII)". A: *Santes Creus. Butlletí de l'Arxiu Bibliogràfic*. Vol. 17 (1994-1997) (Santes Creus, 1997), pàg. 17-174.

COSTA, Lluís. "L'Arxiu municipal: donar i rebre". A: *Quadern de Sils*. Any X,

núm. 29 (Sils, abril 1998), pàg. 10-11 [fons Vinyals 1789-1929].

DUPLÀ del MORAL, Ana. *Manual de archivos de oficina para gestores. Comunidad de Madrid*. Madrid: Comunidad de Madrid, Marcial Pons, 1997. 376 pàg.

El nu femení. Fotografia d'Antoni Esplugas. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Direcció General del Patrimoni Cultural, Arxiu Nacional de Catalunya, 1998. 90 pàg.

FONS documentals per a la història de Collbató. Sant Feliu de Llobregat: Consell Comarcal, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Collbató, 1998 [fullet].

GONZALVO i BOU, Gener. "L'arxiu comarcal de l'Urgell". A: *L'Espurna*. Núm. 32 (Sant Martí de Maldà, març 1998), pàg. 28-29.

GRAU i PUJOL, Josep M. "Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona. El guardià de la nostra memòria". A: *Església de Tarragona*. Núms. 115 (Tarragona, abril 1998), pàg. 29, i 116 (maig 1998), pàg. 24.

Laboratori d'arxius municipals. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura. Oficina de Patrimoni Cultural, 1997. 89 pàg.

La Gazette des Archives. Núms. 177-178 ["Transparence et secret: l'accès

OLIVÉ i OLLÉ, Francesc. "El desplegament de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat, en el marc del Sistema d'Arxius de Catalunya". A: *Memòria Congrés de Cultura d'Osona. Novembre 1996—Març 1997*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1998, pàg. 76-84.

PIQUÉ i PADRO, Jordi. "Guia del fons municipal de l'Ajuntament de Vespella de Gaià (1844-1986)". A: *New Cultu-*

als. Núm. 4 (Vespella de Gaià, 1998), pàg. 2.

PIQUÉ i PADRO, Jordi; TORRELL i CAMPS, Nei. "Les Associacions del Baix Ebre (1882-1960). Expedients conservats a l'Arxiu Històric de Tarragona. A: *Nous col.loquis. Centre d'Estudis Francesc Martorell de Tortosa*. Núm. 2 (Tortosa, 1998), pàg. 95-123.

PLANES i ALBETS, Ramon. "Addenda al repertori d'iconografia antiga de la vila de Cardona". A: *Cardona oberta. Butlletí del Foment Cardoní*. Núm. 33 (Cardona, març 1998), pàg. [7].

PÉREZ GÓMEZ, Xavier. *Diplomataris de la cartoixa de Montalegre (segles X-XI)*. Barcelona: Fundació Noguera, 1998 (Diplomataris; 14). 263 pàg.

PUIGVERT i GURT, Xavier. "Els pergamins del fons Trinchera". A: *El Plaó. Butlletí d'informació Cultural d'Olot*. Núm. 4 (Olot, gener 1998), pàg. 3.

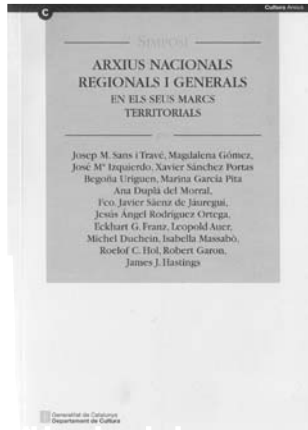
PUIGVERT i GURT, Xavier. "El fons patrimonial Oliveras". A: *El Plaó. Butlletí d'informació Cultural d'Olot*. Núm. 8 (Olot, maig 1998), pàg. 2.

RIEGO, B. i altres. *Manual para el uso de archivos fotográficos. Fuentes para la investigación y pautas de conservación de fondos documentales fotográficos*. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura, 1997. 143 pàg.

ROCAFIGUERA, Francesc de. "Els arxius dels ajuntaments: una realitat en procés de normalització". A: *Memòria Congrés de Cultura d'Osona*, citat, pàg. 84-88.

Serveis de l'Arxiu Municipal. Barcelona: Ajuntament, 1998 [fullet].

SIMPOSI arxius nacionals, regionals i generals en els seus mars territorials. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Arxiu Nacional de Catalunya, 1997 (Publicacions de l'ANC; 4). 218 pàg.

TERÉS i SANVICENS, M. Lluïsa. "L'arxiu municipal de Bellpuig". A: *Urtx. Revista cultural de l'Urgell*. Núm. 11 (Tàrraga, 1998), pàg. 207-214.

VIVES i SABATÉ, Marta. *Fons bibliogràfic de l'arxiu fotogràfic d'Igualada*. Igualada: Consell Comarcal de l'Anoia, 1988. 62 pàg.

1903 en l'actual Club Esportiu Espanyol. La necessitat de crear un organisme futbolístic, que organitzés les competicions i torneigs realitzats a Catalunya, explica la primera aparició d'aquesta institució. Aquests anys neix la Copa Macaya (1901-1903) i el Campionat de Catalunya, iniciat al 1901-1902 i mantingut fins 1939-1940. Des del 1902, els equips catalans van participar a la Copa d'Espanya, coneguda com la Copa del Generalíssim a partir de 1940 i, actualment, Copa del Rei.

Després d'una primera etapa d'esforç per fixar els reglaments i normatives de joc, les primeres juntes directives de la Federació Catalana de Futbol van fer un important esforç per coordinar els torneigs i campionats d'equips catalans, amb el suport de la Reial Federació Espanyola de Futbol, òrgan superior i centralitzat nascut oficialment l'any 1909, amb ramificacions territorials. L'auge d'aquesta etapa ve determinat per la creació del campionat de lliga espanyola, iniciat l'any 1928-29.

El fenomen futbolístic va cobrant cada vegada més volada amb la incorporació de nous equips a la lliga. La Federació crea categories inferiors per donar cabuda als clubs que van formar-se en totes les poblacions catalanes, especialment després de la guerra civil espanyola.

Durant els anys 1964-1974 la Federació Catalana de Futbol va veure incrementada la seva responsabilitat per la creació de l'Agrupació de Jugadors Professionals i l'ampliació del Comitè de Competició. Presidida des de 1964 per Pablo Porta i Bussoms, la Federació Catalana va portar a terme actuacions federatives que tenien com a objectiu l'increment de llicències (de 12.315 llicències de jugadors l'any 1963 a 37.534 l'any 1974), augment i vigorització dels clubs (de 390 clubs l'any 1963 a 1046 l'any 1974), construcció d'infraestructures futbolístiques i condicionament i millora dels camps de futbol ja existents. En l'àmbit de l'assistència i seguretat dels membres de la Federació, la Delegació Catalana de la Mutualitat de Futbolistes Espanyols, gestionada per la pròpia Federació, va realitzar importants millores tant per l'increment del seu quadre mèdic com per la construcció de nous serveis assistencials.

El fons documental

El fons de la Federació Catalana de Futbol és integrat sobretot per la documentació generada per la Secretaria General de la Federació. Són d'especial importància les sèries d'expedients de tramitació d'altres i baixes dels clubs de futbol, així com el bloc de llicències de jugadors. També és remarcable el capítol de gestió econòmica de la Federació, per la seva continuïtat des dels anys 30 fins 1978. El fons s'articula de la següent manera:

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons documental de la Federació Catalana de Futbol

Una de les línies d'actuació de l'Arxiu Nacional de Catalunya és la recuperació i difusió dels arxius d'organitzacions no polítiques que són cabdals per a la història social i cultural de Catalunya. Seguint aquesta política, l'ANC ha incrementat els seus fons d'associacions ingressant la documentació produïda per la Federació Catalana de Futbol des dels seus inicis, a principi de segle, fins gairebé l'actualitat.

La importància d'aquest fons deriva de la relació existent entre l'evolució de l'entitat i la del futbol català. A través de la documentació podem conèixer la història dels clubs i dels equips de totes les categories. D'altra banda, la sèrie de fitxes o llicències permet seguir la trajectòria futbolística de tots els jugadors federats. La documentació textual ocupa 100 metres lineals i es complementa amb les imatges fotogràfiques de les activitats de la Federació Catalana de Futbol entre els anys 20 i 70 d'aquest segle. Amb la cessió del fons Federació Catalana de Futbol, l'Arxiu Nacional de

Catalunya inaugura una nova línia de recuperació d'arxius generats per federacions i associacions esportives catalanes i obre la porta a altres ingressos que podran aportar noves dades per al coneixement de l'evolució de les diferents manifestacions culturals de la societat catalana del darrer segle.

La Federació Catalana de Futbol es va crear l'any 1900 amb el nom Federació Catalana de Futbol Associació, presidida per Eduard Alesson. La seva creació fou el resultat de la creixent afeció pel futbol, esport d'origen anglès introduït al nostre país al final del segle XIX. Els primers equips d'afecionats, integrats principalment per membres de colònies estrangeres o per catalans que havien residit a l'estranger, van promoure la creació de clubs de futbol i, ràpidament, els partits esporàdics donaren lloc als primers torneigs. L'any 1900 ja existien el Futbol Club Barcelona, fundat pel suís Joan Gàmper (Wintertur, 1877- Barcelona, 1930) i la Societat Espanyola de Futbol, convertida el

1. Llicències de jugadors

És una sèrie integrada per les llicències anuals dels jugadors de les categories infantils, pre-juvenils, juvenils, aficionats i professionals des de l'any 1940 fins a la temporada 1993-94. Les llicències o fitxes són ordenades alfabèticament i inclouen dades identificatives del jugador, categoria i equip de futbol al qual està inscrit. Mitjançant aquesta documentació podem conèixer la trajectòria futbolística de jugadors tan emblemàtics del futbol català com Hendrik Johannes Cruyff, Ladislao Kubala, Daniel Solsona o Simon Ramallets, entre d'altres. Completa aquesta sèrie els llibres registre d'entrada de fitxes de jugadors (1950-1952) i el registre d'expedients de faltes corresponent a la temporada 1970-71.

2. Expedients de tramitació de clubs de futbol catalans

Aquest apartat és constituït pels diferents expedients dels clubs de futbol tramitats per la Federació Catalana de Futbol. Inclouen fonamentalment la documentació generada per les juntes directives de cada club: la constitució del club, el local social, el nombre de socis i els corresponents estatuts. L'expedient es complementa amb la sol·licitud per part del nou club de l'alta corresponent, tramitació de l'alta per part de la Federació, modificacions de la junta general i dels socis i, s'escau, la tramitació de la baixa del club. La documentació és ordenada alfabèticament per clubs i per anys.

3. Actuacions federatives.

La Federació Catalana de Futbol, per la seva condició d'òrgan de comandament de l'activitat futbolística a Catalunya, té encomanada l'organització, assessorament, aparell propagandístic i gestió econòmica de les competicions i torneigs celebrats al nostre país. Aquesta sèrie integra la documentació relativa a la gestió administrativa de la Federació Catalana de Futbol en les diferents competicions i torneigs futbolístics d'abast català, estatal i internacional celebrats a Catalunya. Es tracta de comprovants de despeses (publicitat, billetatge, publicacions, banderoles, liquidacions, etc.). Completen aquesta sèrie els llibres d'actes del Comitè de Competició (1928-1970).

4. Correspondència

Consta dels llibres d'enregistrament d'entrada i sortida de correspondència de la Secretaria General de la Federació, corresponents als anys 50 i 70.

5. Gestió dels recursos econòmics

És la sèrie més completa de tot el fons. Està constituïda pels llibres de diari, major, caixa i altres auxiliars comptables. Abraça dels anys 20 als 80 del segle XX.

6. La Delegació Catalana de la Mutualitat de Futbolistes Espanyols

Es tracta de la comptabilitat generada per la Mutualitat des dels anys 40 als 70. Sobresurten els fulls de desglossa-

ment de caixa, que inclouen ingressos i pagaments de 1954 al 1974.

7. Imatges

Les activitats pròpies de la Federació Catalana de Futbol resten reflectides en 947 positius dels anys 20 als 70, que reprodueixen equips, jugadors, competicions i activitats socials.

Amèlia Castan Ranch

Ingressos (març-maig de 1998)

Àrea dels fons de l'Administració: Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient, documentació sobre activitats classificades generada pels organismes anteriors als traspassos de competències i, posteriorment, per la Generalitat de Catalunya (1961-1982), 101,7 m lineals; Centre Penitenciari de Barcelona (Presó de Dones), expedients d'internes i targetes de filiació i dactiloscòpiques (1940-1984), 22 m lineals; Jutjats Socials de Barcelona, expedients de les magistratures núm. 1 a 4 i 6 a 18 (1976-1982), 256'1 m lineals; Departament de Sanitat i Seguretat Social, expedients d'entitats d'assegurança lliure d'assistència sanitària (1936-1982), 2,1 m lineals; Institut Nacional del Llibre Espanyol (INLE), fitxers de llibreries i de distribuïdors (1967-1982), 4 m lineals.

Àrea dels fons Històrics: *Fons d'associacions i partits polítics:* Institut Agrícola Català de Sant Isidre (1852-1998), 56 m lineals; Federació de Municipis de Catalunya (1991-1996), 10 m lineals. *Fons d'empreses:* Compañía General de Tabacos de Filipinas, S.A. (1887-1993), 14 m lineals; Hispano Olivetti, SA (1929-1980), 7 m lineals; Plandiura y Carreras, SA (anys 70), 10 m lineals. *Fons patrimonials:* Llinatge Rialp (s. XVI-XIX), 2 m lineals; Marquesos de Castellodrosius (s. XII-XX), 5 m lineals. *Fons personals:* Lluís Ivars (1964-1977), 0,4 m lineals; Enric Maynés i Gaspar (1924-1982), 2,5 m lineals; Carles Soldevila i Zubiburu (1889-1991), 0,1 m lineals; Felip Solé i Sabarís (anys 40-80), 8 m lineals; Florencio Rovira Pérez (1890-1939), 0,1 m lineals; Antoni de Senillosa (1940-1990), 15 m lineals.

Àrea dels fons d'imatges, Gràfics i Audiovisuals:

Comissions Obreres, 96 cartells d'activitats i propaganda del sindicat (1977-1990); Josep Maria Vilarúbia (1990-1997), 257 cartells de temàtica diversa; Compañía General de Tabacos de Filipinas (1930-1955), 33 mapes i plànols; Fons diversos de l'ANC/Valere Powles (1920), 1 diploma de l'Ateneu Obrer de Casa Antúnez; Armand de Fluvià i Escorsa (1860-1960), 1 fotografia familiar i àlbums de retrats de la burgesia catalana i d'esdeveniments (casament Sofia de Grècia); Col·lecció fotogràfica de l'ANC/Escola Sant Jordi (1930), 19 fotografies del personal i d'activitats de l'escola; Moviment Gai (1980-1990), cartells i altra documentació sobre el moviment; Llinatge Pallejà

de Saleta (1740-1930), plànols de propietats; Fàbricas de Lorenzo Mata i Pons (1910-1960), fotografies de les instal·lacions i fons familiar.

Crònica d'activitats (març-maig de 1998)

- Signatura del contracte de col·laboració amb Gec-Alsthom, en un acte presidit pel Molt Hble. President de la Generalitat de Catalunya, S. Riera i Tuèbols com a conferenciant, el 16 de març de 1998 al Palau de la Generalitat de Catalunya.
- Acte de presentació de la *Guia del fons FECSA*, presidit pel director general del Patrimoni Cultural, el 24 de març de 1998 a l'Auditori de FECSA.

Cicles de Conferències: *Semblances i Entitats*, el 31 de març de 1998 *Enric Prat de la Riba i la seva estratègia política*, a càrrec d'Albert Balcells; el 28 d'abril *Eugeni d'Ors*, per Enric Jardí; el 26 de maig *Narcís Verdaguer i Callís*, per Joaquim Coll. *El món ibèric*, el 5 de març *El món ibèric: una visió general*, per Joan Santmartí i Grego; el 12 de març *Poblats i fortificacions* per Joan Santacana i Mestre; el 19 de març *Un poblat ibèric emblemàtic: Ullastret* per Aurora Martín i Ortega; el 26 de març *La mort: creences i ideologia en el món ibèric*, per Núria Rafel i Fontanals; el 2 d'abril *Societat i cultura en el món ibèric*, per Emili Junyent i Sánchez. *Noblesa i Societat*, el 21 de maig *El poder de la noblesa feudal a la Catalunya medieval*, a càrrec de Flocel Sabaté i Curull; el 28 de maig *El braç militar del Principat de Catalunya a l'època moderna*, a càrrec de Xavier Torres i Sans. *50 anys dels Drets Humans*, el 7 de maig *Els Drets Humans: decepcions i esperances*, per Francesc Cassares; el 14 de maig *Els drets col·lectius dels pobles*, per Eduard Fornés; el 21 de maig *Drets Humans i drets de la terra*, a càrrec de Hèctor Valls.

Commemoració del tercer aniversari de la inauguració de la seu de l'ANC: el 22 de maig de 1998 *Concert de Música Barroca* a càrrec de l'Orquestra de Cambra Sant Cugat; el 23 i 24 de maig de 1998 *Jornada de Portes Obertes*; el 23 de maig de 1998 *Jornada divulgativa de la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia*.

Exposicions: *El nu femení. Fotografia d'Antoni Esplugas*, del 15 al 30 d'abril de 1998 a l'ANC i del 6 al 30 de maig a la sala d'exposicions del Palau Marc; *Prevenió d'Accidents Laborals (1925-1937)*, del 21 de maig al 31 de juliol de 1998 a la seu de l'ANC.